

LUND UNIVERSITY

"Nya teorier i gamla läglar? Rätten i en förändrad kontext": Rättssociologiska reflektioner om skadeståndslagens dynamik

Dahlstrand, Karl

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Dahlstrand, K. (2023). "Nya teorier i gamla läglar? Rätten i en förändrad kontext": Rättssociologiska reflektioner om skadeståndslagens dynamik. Abstract från IVRs konferens 2023: Svenska IVRs konferens och årsmöte. 2023 den 2-3 maj i Göteborg., Göteborg, Sverige.

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

”Nya teorier i gamla läglar? Rätten i en förändrad kontext”: Rättssociologiska reflektioner om skadeståndslagens dynamik

Konferensabstrakt presenterat vid Svenska IVRs (Svenska sektionen av den internationella sammanslutningen för rätts- och socialfilosofi) konferens 2023 den 2-3 maj i Göteborg av Karl Dahlstrand.

Skadeståndslagen fyllde 50 år förra året 2022 vilket uppmärksammades i antologin ”Skadeståndslagen 50 år” (Chamberlain, J., Hellborg, S., Hovi, S., Johansson, D. & Stenlund, K. red. 2022). I mitt kapitel ”Rättssociologiska reflektioner om skadeståndslagen” (Dahlstrand, 2022) och reflekterade jag över performativitetens relevans för att diskutera handlingsaspekten hos språkliga yttranden eller andra symboliska uttrycksformer har uppmärksammats inom rättsvetenskapen sedan Karl Olivecronas dagar. På senare tid har Håkan Gustafsson lyft fram att jurister har ett performativt ansvar för hur gällande rätt presenteras (Gustafsson, 2021). Efter den senaste ändringen av skadeståndslagen ska nu skadestånd vid kränkning bestäms utifrån vad som är skäligt på ett sätt som även innebär att den kränkta får upprättelse för angreppet (SkL 5:6). Utifrån temat ”Nya teorier i gamla läglar? Rätten i en förändrad kontext” kan fokuset på performativitetens begreppet och upprättelsefunktionen ses som nygamla företeelser. Enligt lagstiftaren är syftet att stärka brottsoffers ställning och minska skadeverkningarna av brott och detta ska delvis möjliggöras med en dynamisk (rätts)utveckling (Jmf prop. 2011/22:198, s. 17ff). En betoning av ”dynamisk rätt” för att uppnå sociala psykologiska effekter ligger nära Olivecronas betoning av värdet av den effektiva suggestion som lagens imperativ utövar på medborgarna genom de performativa satserna i rättspråket (Olivecrona, 1966; Dahlstrand, 2022). Vad lagstiftaren eftersträvar med en dynamisk rättstillämpning är att rättstillämparen ska höja skadeståndsnivåerna och att det ska resultera i att brottsoffren får upprättelse och därmed stärka brottsoffers ställning och minska skadeverkningarna av brott. Av tradition har dock svensk rätt intagit en relativt restriktiv hållning till rent ideella skadestånd, som ersättning för kränkning, så det återstår att se om utredningen (SOU 2021:64) och lagändringen får den avsedda effekten. Frågorna har såväl rättsteoretiska som rättssociologiska aspekter och belyser intressanta frågor om rättstillämpning och spänningen mellan legalitet och legitimitet (Dahlstrand, 2012).

Källor:

Chamberlain, Johanna, Hellborg, Sabina, Hovi, Sara, Johansson, David & Stenlund, Karolina (red.), *Skadeståndslagen 50 år*, Iustus förlag, Uppsala, 2022.

Dahlstrand, Karl, *Kränkning och upprättelse: en rättssociologisk studie av kränkingsersättning till brottsoffer*, Lunds universitet, Lund, 2012.

Gustafsson, Håkan, *Dissens: om det rättsliga vetandet*, Iustus förlag, Uppsala, 2021.

Olivecrona, Karl, *Rättsordningen: idéer och fakta*, Gleerup, Lund, 1966.